

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ A.**, bývajúcej v Ž., **2/ M.**, bývajúceho v Ž., zastúpených JUDr. M., advokátkou v Ž., proti odporcom **1/ E.**, bývajúcemu v L.L., **2/ V.** bývajúcemu v L.L., **3/ M.**, bývajúcej v G., **4/ P.**, bývajúcemu v L.L., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 113/2006, o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súd v Žiline z 28. novembra 2012 sp. zn. 6 Co 46/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 19. mája 2011 č.k. 18 C 113/2006-366 návrh navrhovateľov na určenie, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - rodinného domu, súp. číslo X., postavenom na parcele č. X., parcely č. X. – zastavaná plocha vo výmere 318 m², parcely č. X. – záhrada vo výmere 576 m², katastrálne územie L. a na určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo 14. augusta 2008 č. V. zamietol. Odporcom náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal z preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovatelia svoje podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam nepreukázali. Nesvedčí im vlastnícke právo vychádzajúce z komasácie a svoj návrh nemôžu oprieť ani o pôvodný pozemno - knižný stav. Pokiaľ namietali sfalšovanie zápisov na správe katastra, toto v konaní nebolo preukázané. Za dôvodné nepovažoval ani návrhy navrhovateľov na vykonanie ďalšieho dokazovania. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľov rozsudkom z 28. novembra 2012 sp. zn. 6 Co 46/2012 rozsudok okresného súdu potvrdil. Odporcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a okresnému súdu nariadil opravu záhlavia napadnutého rozsudku v správnom označení navrhovateľov 1/, 2/ (§ 222 ods. 3 O.s.p.). V plnom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu, i keď na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že po právnej stránke bolo treba vec posúdiť inak, čo ale nemalo vplyv na správnosť napadnutého rozsudku. Vychádzajúc z uvedených skutočností konštatoval, že navrhovatelia nemôžu mať právny záujem na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy zo 14. augusta 2008 č. V., ktorou H. rod. D. darovala svoj podiel na parcele č. X. – záhrady vo výmere 576 m² odporcovi 4/. Otázka neplatnosti tejto zmluvy by sa podľa názoru odvolacieho súdu mohla riešiť len ako otázka predbežná vo vzťahu k určovaciemu petitu, ktorým sa navrhovatelia domáhali určenia vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti. Navrhovatelia v danom konaní neunesli dôkazné bremeno a neuviedli ani žiadne skutkové tvrdenia, ktorými by preukázali, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností. Svoje skutkové tvrdenia vyvodzovali len z toho, že A. (pôvodný navrhovateľ 1/, ktorý zomrel 10. februára 2007) a jeho manželka A. (terajšia navrhovateľka 1/) kúpno predajnými zmluvami č. X. z 28. marca 1951 a č. X. z 5. marca 1951 odkúpili sporné nehnuteľnosti v celosti, a to ako novo vykomasovanú parcelu č. X. – dom a novo vykomasovanú parcelu č. X. - záhradu. Nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu v podiele, v ktorom sú zapísané na spoluvlastníkov odlišných od navrhovateľov 1/, 2/, neboli predmetom dedenia po poručiťovi A. (v čase smrti nebol ich spoluvlastníkom), z ktorého dôvodu podal spolu s manželkou – A. (nar. 19. júla 1928) pôvodný návrh na určenie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam. Predmetný spoluvlastnícky podiel pôvodného navrhovateľa 1/ A. na sporných nehnuteľnostiach (v prípade úspechu navrhovateľov v konaní) by patril do dedičstva v jemu zodpovedajúcom podiele po tomto poručiťovi a bol by predmetom dedičského konania, ktoré nemožno v danej veci obísť. Navrhovateľ 2/ by po svojom otcovi – A. - zdedil len spoluvlastnícky podiel, ktorý poručiťel vlastnil za svojho života a ktorý bol zapísaný na príslušných listoch vlastníctva tak, ako uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa. Okruh účastníkov tohto konania tak musí zodpovedať § 91 ods. 2 O.s.p. Preto pri určovanom návrhu, aký podali (pôvodní) navrhovatelia je nutné, aby v konaní vystupovali (na strane navrhovateľov aj odporcov) právni nástupcovia po pôvodnom navrhovateľovi 1/ (A.). Ak nemali záujem v konaní vystupovať ako navrhovatelia, bolo treba ich označiť za odporcov. Ak teda nebol v návrhu uvedený úplný okruh účastníkov konania, nemôže byť daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Navyše

vo vzťahu k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. - ako parc. č. X. – záhrady vo výmere 576 m² nebol úplný okruh účastníkov ani na strane odporcov (podielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti s výškou spoluvlastníckeho podielu každého spoluvlastníka ¼ boli J. ako neznámy vlastník zastúpený Slovenským pozemkovým fondom Bratislava, A., P. a M.). Nedostatok pasívnej legitímácie v tejto časti spôsobuje tiež nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov bolo v predmetnej veci nadbytočné vykonávať akékoľvek dokazovanie a návrh navrhovateľov bolo treba bez ďalšieho zamietnuť a preto sa odvolací súd ďalšími odvolacími námietkami navrhovateľov ani nezaoberal. Za dôvodnú nepovažoval ani námietku vo vzťahu k námietke zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyňi a vzhľadom na nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení sa bližšie nezaoberal námietkami týkajúcimi sa preskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie navrhovatelia. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali, že postupom odvolacieho súdu tým, že rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Mali za to, že súdy nižšieho stupňa na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnemu právnemu posúdeniu veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.). Namietali, že pri preukazovaní ich nároku súdy nesprávne posúdili a vyhodnotili skutkový stav veci a všetky nimi predložené dôkazy, na ktoré v podrobnostiach poukázali. Trvali na tom, že súdy neakceptovali právoplatné listiny, ktoré predložili, ale rozhodli v prospech odporcov a zlegalizovali podvod a falšovanie listín. Takéto konanie považovali za zmätočné a súdu dali na vedomie, že podávajú na E. a V. trestné oznámenie pre krivé svedectvo a neoprávnené manipulovanie s úradnými dokladmi a listinami.

Odporcovia navrhli dovolanie zamietnuť. Boli toho názoru, že konajúce súdy rozhodli vecne správne a svoje rozhodnutia náležite právne aj odôvodnili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) za splnenia podmienky vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré

možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľov nie je prípustné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovoláním navrhovateľov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa ustanovenia § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci

podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. navrhovateľa nenamietali a ich existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

Vychádzajúc z obsahu dovolania a v ňom vytýkaných nedostatkov, dovolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola navrhovateľom odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (v danej veci proti potvrdzujúcemu rozsudku) nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou zaťažené t.j., že nastali skutočnosti v dôsledku ktorých vada vznikla (prejavila sa) resp. nebola odstránená v postupe – rozhodnutí odvolacieho súdu.

Dovolatelia vadu tejto povahy videli v tom, že odvolací súd nepostupoval podľa ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. a nenariadil pojednávanie napriek tomu, že neboli splnené podmienky, aby mohol rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom do 31. decembra 2012) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu

pojednávane vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V ostatných prípadoch možno o dovolaní rozhodnúť aj bez pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by boli dané dôvody pre nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p., lebo krajský súd nepovažoval za potrebné dokazovanie dopĺňať alebo zopakovať, odvolací súd v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. rozhodol 28. novembra 2012 o odvolaní navrhovateľov (podaného 18. júla 2011, č.l. 378) bez nariadenia pojednávania. Postupom odvolacieho súdu, plne rešpektujúcim platnú úpravu Občianskeho súdneho poriadku, sa preto navrhovateľom neodňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu dovolania vyplýva, že navrhovatelia namietali inú vadu konania spočívajúcu v tom, že na základe vykonaných dôkazov dospeli súdy k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.).

V súvislosti s námietkami týkajúcimi sa nesprávneho vyhodnotenia dokazovania dovolací súd uvádza, že podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, preto starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (pre úplnosť treba uviesť, že nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – pozri § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Aj nesprávnosť namietaných skutkových zistení by mohla prípadne zakladať (len) tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nie nedostatok, ktorý by v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol považovaný za dôvod, ktorý zakladá procesnú vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože ním nie je znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka

konania). Vadu tejto povahy možno namietat' len v procesne prípustnom dovolaní (čo nebol daný prípad).

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne) použil správny právny predpis a či ho (ne) správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne) správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov teda nie je ani procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Preto dovolací súd (s ohľadom na zdôrazňovanú právnu úpravu dovolacieho konania) nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších stupňov vo vzťahu k námietkam navrhovateľov z hľadiska správnosti ich právnych záverov.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania navrhovateľov nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľov podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento popravný prostriedok neprípustný, odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní úspešným odporcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodali návrh na ich náhradu (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. októbra 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová